

MILD

More correct Information. Less Discrimination

Η ΧΑΡΤΑ ΤΗΣ ΜΑΣΣΑΛΙΑΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

CHARTRE DE MARSEILLE SUR L'INFORMATION ET LES MIGRATIONS

Cette Chartre, élaborée par des professionnels de l'information et des universitaires spécialistes des migrations, est un outil destiné aux journalistes et aux professionnels des médias. Tout en réaffirmant la liberté éditoriale dont dispose chaque rédaction, cette Chartre souhaite répondre aux défis journalistiques liés aux migrations, un enjeu politique et social majeur au monde contemporain. Elle vise à soutenir les journalistes et les professionnels des médias dans leur souhait de proposer une couverture de qualité, précise, complète et éthique des questions migratoires, en intégrant notamment les recommandations issues de textes déontologiques de référence.

Comme le rappelle la Charte mondiale d'éthique de la Fédération internationale des journalistes dans son article 9 : "Le/la journaliste veillera à ce que la diffusion d'une information ou d'une opinion ne contribue pas à nourrir la haine ou les préjugés et fera son possible pour éviter de faciliter la propagation de discriminations fondées sur l'origine géographique, raciale, sociale ou ethnique, le genre, les mœurs sexuelles, la langue, le handicap, la religion et les opinions politiques".

Cette Chartre s'adresse aux journalistes professionnels et aux professionnels de l'information qui s'engagent à :

- 1 | Prendre conscience que le sujet des migrations doit être traité de manière transversale**
Les causes des migrations humaines sont complexes et multiformes. Les angles de traitement doivent être variés et refléter ces différents prismes.
- 2 | Rectifier les informations fausses ou erronées sur le sujet des migrations**
Tout journaliste dispose de ce qu'on appelle d'un droit de suite, qui est aussi un devoir, sur les informations qu'il diffuse et fait en sorte de rectifier rapidement toute information fautive qui se révélerait inexacte. Le travail de fact checking est recommandé pour les déclarations publiques ou prononcées par des personnalités publiques au sujet des migrations.
- 3 | Exposer les mécanismes de la désinformation et des stéréotypes sur les migrations en fournissant des informations vérifiées, sourcées, et contextualisées**
Un journaliste doit respecter la vérité, qui est source de confiance et de crédibilité. Les conséquences pour soi-même, et ce, en raison du droit que le public a de connaître la vérité.
- 4 | Veiller à ne stigmatiser aucune population**
Les journalistes doivent garantir que toute couverture médiatique respecte la dignité des personnes migrantes et s'interroge sur leurs propres perceptions et biais. La Chartre de Marseille recommande aux journalistes de ne mentionner "origine, la religion ou l'ethnicité" que s'ils sont pertinents pour l'information du public.
- 5 | Ne pas invisibiliser les personnes migrantes**
Une couverture journalistique équilibrée des migrations doit prendre soin de s'informer auprès de l'ensemble des parties prenantes, en particulier les premiers concernés.
- 6 | Être vigilant sur les termes employés**
Migrant, immigré, réfugié, étranger ou demandeur d'asile n'ont pas la même signification. Les journalistes veilleront à employer les mots les plus appropriés, en se référant aux définitions juridiques et scientifiques ainsi qu'aux catégories administratives en vigueur pour éviter amalgames et approximations.
- 7 | Appliquer les règles élémentaires du droit à l'image**
Les journalistes prennent les précautions qui s'imposent en s'assurant du consentement explicite et éclairé des personnes migrantes lorsqu'elles seront filmées, enregistrées ou prises en photos.
- 8 | Veiller à utiliser des images d'illustration qui reflètent la diversité des migrations**
Les journalistes veilleront à rester ouverts quant à la pertinence des photos ou images d'illustration. Ces images doivent refléter le sujet traité de manière la plus fidèle et la plus actuelle possible. Cela vaut aussi pour l'utilisation de banques d'images, d'archives ou d'intelligences artificielles génératives.
- 9 | Mettre en avant les faits, les replacer dans leur contexte**
Les journalistes respecteront la rigueur et l'équité en évitant de présenter des statistiques isolées qui ne tiennent pas compte de leur contexte. Ils veilleront à les mettre en perspective, afin d'éviter la "fracturation" des faits et de mieux saisir les causes et les effets politiques, économiques et climatiques des migrations.
- 10 | Se former et former ses pairs**
Les journalistes ont droit à un accès à des formations initiales et continues sur la couverture des migrations tant sur les évolutions législatives que sur les droits humains ou les travaux scientifiques les plus récents. Ces formations devraient favoriser les partages transfrontaliers (conférences académiques, séminaires, rencontres professionnelles ou reportages collaboratifs avec des rédactions étrangères).
- 11 | Mesurer l'impact et perfectionner les méthodes**
Les journalistes et leurs rédactions sont invités à mesurer eux-mêmes, de manière régulière pour évaluer et améliorer les pratiques journalistiques en vigueur à l'aide d'outils comme des questionnaires et des partages d'expériences.

chartejournalismemigrations.fr
chartejournalismemigrations@proton.me

Co-funded by
the European Union

Αρχή 1η

Να έχετε την επίγνωση ότι το θέμα της μετανάστευσης πρέπει να αντιμετωπιστεί με διεπιστημονικό τρόπο. Οι αιτίες της ανθρώπινης κινητικότητας είναι πολύπλοκες και πολυπαραγοντικές. Οι οπτικές γωνίες που επιλέγονται για την κάλυψη της μετανάστευσης πρέπει να είναι διακριτικές και να αντικατοπτρίζουν αυτά τα διαφορετικά πρίσματα.

Προσεγγίστε τη μετανάστευση ως ένα διεπιστημονικό, διαρθρωτικό φαινόμενο
Η μετανάστευση δεν αφορά μόνο τις «αφίξεις» ή τις «κρίσεις», αλλά αποτελεί μια μακροπρόθεσμη κοινωνική, οικονομική και πολιτική διαδικασία.

- «Νέα κρίση μετανάστευσης: κύμα αφίξεων στις ελληνικές ακτές»
- Κάλυψη μόνο κατά τη διάρκεια ναυαγίων

- «Μετανάστευση: πώς αλλάζουν η αγορά εργασίας και η τοπική κοινωνία στην Ελλάδα»
- Τακτική ενημέρωση σχετικά με ιστορίες, δεδομένα και πολιτικές

Αρχή 2η

Διορθώστε τις ψευδείς ή εσφαλμένες πληροφορίες σχετικά με το θέμα της μετανάστευσης. Κάθε αξιόλογος δημοσιογράφος έχει το δικαίωμα, αλλά και το καθήκον, να παρακολουθεί τις πληροφορίες που διαδίδει και να διασφαλίζει ότι οποιαδήποτε πληροφορία που διαδίδεται και αποδεικνύεται ανακριβής διορθώνεται γρήγορα. Συνιστάται η επαλήθευση των στοιχείων για τις δηλώσεις που δημοσιεύονται ή γίνονται από δημόσια πρόσωπα σχετικά με τη μετανάστευση.

Διεύρυνση των προοπτικών: όχι μόνο σύνορα και προσγειώσεις

Μην περιορίζετε τη μετανάστευση στα σύνορα, τις αφίξεις και τους ελέγχους.

- «Τα σύνορα υπό πολιορκία» ως τίτλος
- Μόνο αναφορές από λιμάνια, hotspots, σύνορα

- «Ζώντας σε μια πολυπολιτισμική γειτονιά: οι απόψεις των κατοίκων και των νεοαφιχθέντων»
- Αναφορές σχετικά με σχολεία, υγειονομική περίθαλψη, εργασία και πολιτισμό σε γειτονιές όπου ζουν άτομα με μεταναστευτικό υπόβαθρο

Αρχή 3η

Αποκαλύψτε τους μηχανισμούς που κρύβονται πίσω από την παραπληροφόρηση και τα στερεότυπα σχετικά με τη μετανάστευση, παρέχοντας έγκυρες, τεκμηριωμένες και στο συγκεκριμένο πλαίσιο πληροφορίες. Οι δημοσιογράφοι πρέπει να σέβονται την αλήθεια, ανεξάρτητα από τις συνέπειες για τους ίδιους, εξαιτίας του δικαιώματος του κοινού να γνωρίζει την αλήθεια.

Διαφοροποιήστε τις πηγές σας

Όχι μόνο ασφάλεια, πολιτική, υπουργεία.

- Άρθρο βασισμένο αποκλειστικά σε δηλώσεις του Υπουργού Εσωτερικών.
- «Σύμφωνα με την αστυνομία, οι μετανάστες ευθύνονται για την αύξηση της εγκληματικότητας» (χωρίς επαλήθευση).
- Τίτλος: «Μεταφέρουν οι μετανάστες ασθένειες; Δείτε τι λένε οι άνθρωποι» (χωρίς επαλήθευση).

- Άρθρο που περιλαμβάνει: επίσημα στοιχεία, ΜΚΟ, ερευνητές, κοινωνικούς λειτουργούς, εμπλεκόμενα άτομα.
- «Τι δείχνουν πραγματικά οι στατιστικές για την εγκληματικότητα; Ανάλυση επίσημων στοιχείων και σχόλια εγκληματολόγων».
- «Η λανθασμένη αντίληψη ότι οι μετανάστες μεταδίδουν ασθένειες: τι δείχνουν πραγματικά τα δεδομένα για την υγεία».

Αρχή 4η

Προσέξτε να μη στιγματίσετε καμία ομάδα πληθυσμού. Οι δημοσιογράφοι πρέπει να διασφαλίζουν ότι όλη η κάλυψη από τα μέσα ενημέρωσης σέβεται την αξιοπρέπεια των μεταναστών, καθώς και να εξετάζουν τις δικές τους αντιλήψεις και προκαταλήψεις. Η Χάρτα της Μασσαλίας συνιστά στους δημοσιογράφους να αναφέρουν την καταγωγή, τη θρησκεία ή την εθνικότητα μόνο αν θεωρούν ότι είναι σχετικό για την ενημέρωση του κοινού

Αποφύγετε να στιγματίσετε ομάδες και εξετάστε τις δικές σας προκαταλήψεις/Αντιμετωπίστε την παραπληροφόρηση και τη ρητορική μίσους

Αποφύγετε να αναφέρετε την καταγωγή, τη θρησκεία ή την εθνικότητα ενός ατόμου, εκτός αν είναι πραγματικά απαραίτητο για την κατανόηση της ιστορίας και σχετικό με το κοινό.

Μην διαδίδετε ψευδείς πληροφορίες ή ρητορική μίσους χωρίς να τις ελέγξετε πρώτα. Πάντα να επαληθεύετε τα γεγονότα.

- «Μεθυσμένος Μαροκινός χτυπά 3 πεζούς με το αυτοκίνητό του στο κέντρο της πόλης»
- «Λατίνοι πορτοφολάδες στο μετρό: είναι η δουλειά μας»

- «Μεθυσμένος οδηγός χτυπά 3 πεζούς στο κέντρο της πόλης»
- «Δράση της αστυνομίας στο μετρό: σύλληψη πορτοφολάδων και εμπόρων ναρκωτικών»

Αρχή 5η

Μην κάνετε τους μετανάστες αόρατους. Η ισορροπημένη δημοσιογραφική κάλυψη της μετανάστευσης πρέπει να εξασφαλίζει την άντληση πληροφοριών από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, ιδίως από εκείνους που είναι άμεσα ενδιαφερόμενοι.

Δίνοντας Φωνή σε Όσους/ες Εμπλέκονται Άμεσα.

Αναφέρετε τους ανθρώπους ως ενεργά υποκείμενα και όχι ως αντικείμενα. Συμπεριλάβετε τις απόψεις μεταναστών, κατοίκων, κοινωνικών λειτουργών και ιδρυμάτων.

- Άρθρο για το «θέμα της μετανάστευσης» ή που συζητά για τους μετανάστες χωρίς να τους δίνει το λόγο, παρουσιάζοντας μόνο πολιτικούς και όργανα της τάξης.
- «Οι μετανάστες δεν θέλουν να ενταχθούν», λέει ο δήμαρχος, χωρίς να παρουσιάζει άλλες απόψεις.

- Άρθρο που περιλαμβάνει απόψεις ενός μετανάστη, ενός κατοίκου της περιοχής, ενός κοινωνικού λειτουργού και ενός τοπικού αξιωματούχου, με συνεντεύξεις από μια οικογένεια μεταναστών, έναν δάσκαλο και έναν εργαζόμενο σε κοινωνικό κέντρο.
- «Τι σημαίνει πραγματικά η φιλοξενία; Οι απόψεις των νεοαφιχθέντων, των κατοίκων της γειτονιάς και των τοπικών φορέων».

Αρχή 6η

Να είστε προσεκτικοί/ες με τους όρους που χρησιμοποιείτε. Οι όροι «μετανάστης/τρια», «πρόσφυγας/ισσα», «αλλοδαπός/ή» ή «αιτών/ούσα άσυλο» δεν έχουν την ίδια σημασία. Οι δημοσιογράφοι πρέπει να χρησιμοποιούν τους πιο κατάλληλους όρους, αναφερόμενοι σε νομικούς και επιστημονικούς ορισμούς, καθώς και σε κατηγορίες υπηρεσιών που ισχύουν, προκειμένου να αποφεύγουν τη σύγχυση και τις ανακρίβειες.

Χρησιμοποιήστε Νομικά Ακριβείς Όρους και Εξηγήστε τους

Οι λέξεις έχουν ακριβείς νομικές έννοιες. Πρέπει να χρησιμοποιούνται σωστά και να εξηγούνται.

- «Σύλληψη παράνομου μετανάστη»
- «Από λαθρομετανάστης σε σεφ με αστέρι Michelin»

- «Άνδρας/γυναίκα χωρίς νομιμοποιητικά έγγραφα που κρατείται για...» (βάζουμε ιδιότητά εάν σχετίζεται με την είδηση)

επιπλέον: «πρόσφυγας», «αιτών άσυλο», «δικαιούχος διεθνούς προστασίας», «αλλοδαπός εργαζόμενος με άδεια παραμονής»

Αρχή 7η

Εφαρμόστε τους βασικούς κανόνες σχετικά με τα δικαιώματα εικόνας. Οι δημοσιογράφοι πρέπει να λαμβάνουν τα απαραίτητα προληπτικά μέτρα, εξασφαλίζοντας τη ρητή και συνειδητή συγκατάθεση των μεταναστών/τριών όταν τους βιντεοσκοπούν, τους ηχογραφούν ή τους φωτογραφίζουν.

Προστατέψτε τα Άτομα που Διατρέχουν Κίνδυνο

Δώστε προσοχή στα θύματα trafficking, στους ανηλίκους, στους αιτούντες άσυλο και στα άτομα που υφίστανται διώξεις

- Συνέντευξη με πρόσφυγα ή θύμα εμπορίας ανθρώπων, όπου εμφανίζεται το πρόσωπό του, με λεπτομέρειες που θα μπορούσαν να το ταυτοποιήσουν, θέτοντας σε κίνδυνο την ασφάλειά του και την ασφάλεια της οικογένειάς του στη χώρα καταγωγής του.
- Δημοσίευση της ακριβούς διεύθυνσης ενός κέντρου για ασυνόδευτους αλλοδαπούς ανηλίκους.
- Η συνέντευξη πραγματοποιήθηκε ανώνυμα, με εξήγηση του πλαισίου και χωρίς λεπτομέρειες που θα μπορούσαν να θέσουν σε κίνδυνο το άτομο.
- Αναφέρετε μόνο την πόλη ή την περιοχή, εξηγώντας το έργο του κέντρου.

Αρχή 8η

Εξασφαλίστε τη χρήση εικόνων που αντικατοπτρίζουν την διαφορετικότητα των ειδών μετανάστευσης. Οι δημοσιογράφοι πρέπει να παραμένουν απαιτητικοί όσον αφορά τη συνάφεια των φωτογραφιών ή των εικόνων. Πρέπει να αντικατοπτρίζουν το θέμα με τον πιο ακριβή και επίκαιρο τρόπο. Αυτό ισχύει επίσης για τη χρήση φωτογραφιών από βιβλιοθήκη, αρχεία ή προϊόντα τεχνητής νοημοσύνης.

Αποφύγετε την Απανθρωποποίηση Γλώσσας και Εικόνας

Μη χρησιμοποιείτε μεταφορές όπως εισβολή, μάζα, ποτάμι, σμήνος. Αποφύγετε εικόνες που μειώνουν τους ανθρώπους σε ανώνυμα «σώματα» ή ασαφή πλήθη.

- «Κύματα ανθρώπων στα σύνορα»
- Εναέριες φωτογραφίες άγνωστων ομάδων ανθρώπων, χωρίς πλαίσιο.

- «Οι αφίξεις αυξάνονται: ποιοι είναι, από πού προέρχονται και γιατί εγκαταλείπουν τη χώρα τους»
- Πορτρέτα σε πλαίσιο, με την ιστορία, τον ρόλο και τη φωνή του ατόμου (εάν συναινεί και προστατεύεται).

Αρχή 9η

Επισημάνετε τα γεγονότα, τοποθετήστε τα στο πλαίσιο τους. Οι δημοσιογράφοι πρέπει να σέβονται την επιστημονική ακρίβεια των αριθμών και των στατιστικών στοιχείων. Θα φροντίζουν να τα τοποθετούν στο σωστό πλαίσιο, να αποφεύγουν την «περιστασιακή αντιμετώπιση» και να παρέχουν τις καλύτερες δυνατές πληροφορίες σχετικά με τις πολιτικές, οικονομικές και κλιματικές αιτίες και επιπτώσεις της μετανάστευσης.

Τοποθετήστε Νούμερα, Δεδομένα και Στατιστικά στο σωστό πλαίσιο

Κεντρική ιδέα: τα νούμερα από μόνα τους μπορούν να προκαλέσουν φόβο ή σύγχυση· χρειάζονται εξήγηση.

- «10.000 μετανάστες έφτασαν σε ένα μήνα» (χωρίς να αναφέρεται: σε σύγκριση με τον αριθμό των κατοίκων; σε σύγκριση με το παρελθόν; σε σύγκριση με άλλες χώρες;).
- Απομονωμένο διάγραμμα με «έκρηξη αφίξεων»

- «Οι αφίξεις αυξήθηκαν κατά 15% σε σύγκριση με πέρυσι, αλλά παραμένουν κάτω από τα επίπεδα του 2016».
- Διάγραμμα που παρουσιάζει ιστορικά στοιχεία, σύγκριση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες και εξήγηση των πηγών.

Αρχή 10η

Εκπαίδευση των ίδιων και των συναδέλφων τους. Οι δημοσιογράφοι πρέπει να έχουν πρόσβαση σε ακαδημαϊκή και επαγγελματική κατάρτιση σχετικά με την κάλυψη των μεταναστευτικών θεμάτων, η οποία να περιλαμβάνει τις νομοθετικές εξελίξεις, τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις τελευταίες επιστημονικές έρευνες. Η κατάρτιση αυτή θα πρέπει να ενθαρρύνει τις διασυνοριακές συνεργασίες (ακαδημαϊκές διασκέψεις, σεμινάρια, επαγγελματικές συναντήσεις ή συνεργατική δημοσιογραφία με ξένες συντακτικές ομάδες).

Πρώθηση της Συνεχούς Κατάρτισης

Μείνετε ενημερωμένοι σχετικά με νομοθεσία, δεδομένα, γλώσσα, πηγές και περιεχόμενα.

- Καλύπτει σύνθετα θέματα (νομικά καθεστώτα, διαδικασίες) χωρίς καμία εκπαίδευση ή επαλήθευση, βασιζόμενος σε «φήμες».

- Ομάδα σύνταξης που διοργανώνει περιοδικά εργαστήρια σχετικά με μετανάστευση, νομικό πλαίσιο ασύλου και trafficking, με τη συμμετοχή εμπειρογνομώνων και ΜΚΟ.
- Δημοσιογράφος που συμβουλευέται της αρχές από τη Χάρτα της Ρώμης, της Ειδομένης, της Ύπατης Αρμοστείας των ΗΕ για τους Πρόσφυγες κ.λ.π.) πριν από την προετοιμασία μιας ειδικής έκθεσης.

Αρχή 11η

Μέτρηση του αντίκτυπου και βελτίωση των πρακτικών. Οι δημοσιογράφοι και οι συντακτικές τους ομάδες ενθαρρύνονται να διενεργούν τακτικούς εσωτερικούς ελέγχους για την αξιολόγηση και τη βελτίωση των δημοσιογραφικών πρακτικών, χρησιμοποιώντας εργαλεία όπως ορολογικά λεξικά και συνεδρίες ανατροφοδότησης.

Η δέσμευση των Εκδοτών και η Συλλογική Ευθύνη

Η ευθύνη δεν βαρύνει μόνο τους μεμονωμένους δημοσιογράφους, αλλά και τα μέσα ενημέρωσης, τις σχολές δημοσιογραφίας και τους εκδότες.

- Μια αίθουσα σύνταξης που ζητά «ισχυρότερους τίτλους» για τη μετανάστευση μόνο και μόνο για να αυξήσει την επισκεψιμότητα, αγνοώντας τις αρχές που ισχυρίζεται ότι ακολουθεί.

- Η αίθουσα σύνταξης περιλαμβάνει στον κώδικα δεοντολογίας και ύφους της οδηγίες σχετικά με τη γλώσσα, τις εικόνες και τις πηγές που σχετίζονται με τη μετανάστευση.
- Η διοίκηση υποστηρίζει τις μη συναισθηματικές επιλογές, ακόμη και αν αποφέρουν λιγότερα κλικ.

INFORMATION AND DOCUMENTATION CENTRE
on Racism, Ecology, Peace and Non-Violence

**Co-funded by
the European Union**

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the National Agency Erasmus+ INDIRE. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

